

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни
для підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавр**

за спеціальністю (053) Психологія

галузі знань (05) Соціальні та поведінкові науки

**Київ
2017 рік**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Бойко-Бузиль Юлія Юріївна, професор кафедри практичної психології,
кандидат психологічних наук, доцент

Обговорено та схвалено вченою радою Інституту кримінально-виконавчої
служби

____.____.2017 року, протокол № ____

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 053 «Психологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система знань щодо теоретико-методологічних положень та організаційно-технологічних засад психологічного консультування.

Міждисциплінарні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: загальна психологія, соціальна психологія, практикум з психології, психофізіологія, історія психології, психодіагностика, основи психологічної практики.

Забезпечувані дисципліни: основи психотерапії, основи психологічного супроводу професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Теоретико-методологічні засади психологічного консультування;
2. Організаційно-технологічні засади психологічного консультування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» є формування у здобувачів системи знань щодо особливостей консультування як одного з напрямків прикладної психологічної діяльності психолога. Сформувати у здобувачів уявлення про основні науково-методичні конструкти та техніко-процесуальну складову психологічного консультування. Забезпечити формування професійної компетентності у сфері ефективної організації і здійснення психологічного консультування; і розвиток професійно значущих і особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психологічного консультування» є:

- отримати уявлення про психологічне консультування як напрямок діяльності психолога щодо надання психологічної допомоги;
- оволодіти понятійно-категоріальним апаратом консультування;
- засвоїти основні методи і прийоми психологічного консультування;
- оволодіти техніками консультативної взаємодії;
- виробити навички надання психологічної допомоги;
- ознайомитися з вимогами до особистості психолога-консультанта;
- сприяти усвідомленню професійного покликання і готовності до здійснення психологічного консультування.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- місце і роль психологічного консультування в психологічній практиці;
- теоретико-методологічні засади і понятійно-термінологічний апарат;
- загальну структуру консультативного процесу;
- процедурні і психотехнічні аспекти психологічного консультування;
- особливості консультативної роботи з різними категоріями клієнтів;

- труднощі та типові помилки консультативної діяльності;
- основні вимоги до особистості психолога-консультанта;
- етичні принципи і умови ефективного психологічного консультування;

вміти:

- організувати психологічне консультування;
- структурувати процес консультування;
- проводити психологічне інтерв'ю (бесіду);
- визначити скаргу і сформулювати запит клієнта;
- діагностувати реальну проблему клієнта, керуючись його самодіагнозом;
- описати і проаналізувати консультативний випадок;
- розробити стратегію вирішення проблеми клієнта;
- застосувати методи і прийоми психологічного консультування;
- використати основні навички візуальної психодіагностики;
- оцінити показники ефективності консультативної роботи;
- дотримуватись основних етичних вимог;
- правильно відмовляти клієнту в наданні психологічної допомоги.

На вивчення навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» заплановано 60 годин 2 кредити ECTS.

2. Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. *Теоретико-методологічні засади психологічного консультування*

Тема 1. *Сутність психологічного консультування*

Психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога. Теоретичні засади психологічного консультування. Мета та завдання психологічного консультування. Принципи психологічного консультування. Види психологічного консультування. Механізми психологічного впливу в психологічному консультуванні. Моделі консультативної допомоги. Відмінність психологічного консультування від інших напрямів діяльності психолога. Труднощі та типові помилки психологічного консультування.

Тема 2. *Методичні основи психологічного консультування*

Консультативна термінологія: скарга, самодіагноз, проблема, запит, тема. Психоаналітичний напряму у консультуванні. Гуманістичний напряму у психологічному консультуванні. Біхевіористичний напряму у психологічному консультуванні. Когнітивний напряму психологічному консультуванні. Екзистенційний напряму у психологічному консультуванні. Методи психологічного консультування: тракзактний аналіз, позитивна психотерапія, методики релаксації, тілесно-орієнтоване консультування, особистісно-орієнтоване консультування, поведінкове консультування.

Тема 3. *Морально-правові аспекти психологічного консультування*

Роль і місце консультанта в психологічному консультуванні. Професійна підготовка та кваліфікація психолога. Особистість консультанта як інструмент впливу в психологічному консультуванні. Модель ефективного консультанта. Професійна позиція консультанта. Одяг та імідж консультанта. Права та

обов'язки сторін у консультативній взаємодії. Етичні аспекти психологічного консультування. Договір як умова регулювання відносин у консультативній взаємодії. Передконсультативна інформованість про клієнта.

Розділ 2. *Організаційно-технологічні засади психологічного консультування*

Тема 1. *Етапи психологічного консультування*

Процес психологічного консультування. Структурування консультативної взаємодії. Етапи психологічного консультування. Початок консультативної взаємодії. Дослідження проблеми. Первинна діагностика проблеми. Візуальна психодіагностика в практиці психологічного консультування. Ідентифікація проблеми. Постановка та розв'язання консультативного завдання. Оцінка та результативність консультативної роботи.

Тема 2. *Технологія консультативної взаємодії*

Налагодження ефективного контакту: рапорт, підстойка, сенсорні модальності. Техніки прояснення інформації (рефлексивне слухання, заохочення мовлення). Техніки відображення (відображення почуттів, фокусування переживань, емпатія). Засоби особистісної презентації. Техніки зв'язування (фокусування, неконгруентність, зворотній зв'язок, інтерпретація, конфронтація, опір та перенос, навіювання). Техніки трансформації (інсайт, маєвтивка, відзеркалення, директиви, рефреймінг).

Тема 3. *Консультування особливих категорій клієнтів*

Спеціальні проблеми психологічного консультування: тривожних клієнтів, при реакціях страху та фобіях, вороже налаштованих та агресивних клієнтів, невмотивованих клієнтів, клієнтів, які мають підвищені вимоги. Особливості консультування клієнтів з вадами саморегуляції: при переживанні провини, клієнтів, які плачуть, істеричних особистостей, обесивних особистостей, при параноїдальних розладах, шизоїдних особистостей, асоціальних особистостей, при алкоголізмі, залежних клієнтів, при сексуальних проблемах. Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах: із психосоматичними розладами, з невиліковно хворими, із депресією, жертв згвалтування, при суїцидних намірах, людей при переживанні втрати. Психологічне консультування з приводу подружніх проблем. Психологічне консультування батьків з приводу складностей у взаєминах із дітьми. Особливості телефонного консультування.